

P R Æ F A T I O.

tæ varia emendavit. Præterea multis Codicibus Manuscriptis *Hieronymi*, quibus Jesuita caruerat, instructus fuit, quorum ope non pauca apud *Hieronymum* sunt restituta. Hæc candidè & apertè profiteri hîc volui, quamvis Monachus ille, licet nullâ re laceffit, graviter famam meam lædere conatus sit, in notis ad primum & secundum volumen *Hieronymi*; nam tertium nondum vidi, quamvis editum Lutetiæ dicatur. Me & mea defendi, prout visum est, in *Questionibus* meis *Hieronymianis*, dixique quid de eo sentirem. Vituperavi quæ improbabam, laudavi quæ laudabilia censebam, uti nunc facio; quamvis probè norim similem candorem me ab Adversario expectare non posse, si ex præteritis de eo quod futurum est iudicium ferre queam. Sed culpa hæc illius erit, non mea; nec me excusatiorem redderent quæ faciet, aut fecit, si ab æquitatis ac humanitatis norma recederem. Mihi, non illi, sapere me oportet, & meorum mer rationem reddere Deo & hominibus; non ejus delictorum, de quibus ipse viderit.

Verùm ut hæc omittam, collationem utriusque Editionis diligentem institui, & in Bonfreriana quidem flagitiosas omissiones multorum versuum aliquando deprehendi. Exemplum insigne est in voce *Galgala*, ubi finis ejus articuli in Græcis & Latinis erat omissus; cùm *Bonfrerii*, tum *Typothetæ*, ut videtur, culpâ. Vide & *Jericho*, *Magdolus*, *Petra*, *Rama*, *Saalim* &c. Dum autem hanc collationem instituo, cùm nihil aliud à me præstari debere censerem; paullatim animadverti necesse esse ut notulas nonnullas adderem, ad notanda loca, quæ ex nupera editione erant emendata, ad monenda varia in *Eusebium* & *Hieronymum*, quæ indigna scitu non videbantur, ac denique ad rationem reddendam omnium, quæ hîc in meliorem formam fuerunt redacta. Itaque notas illas scribere coepi, in quibus brevitati verborum, quàm maximè potui, studui. Eas plerumque ad calcem singularum paginarum, post Bonfrerianas, invenies; quia cùm vir eruditus suas in *Hieronymum* scripserit, pleræque meæ sunt in *Eusebii* Græca verba, quæ mediam columnam occupant, cùm Hieronymiana sint in prima.

In iis notis, quædam non in *Bonfrerio* tantùm & *Martiano*, notavimus, sed & in Cæsariensi Episcopo, ac in Bethlehemita Monacho; eodem jure quo usus est ante nos Jesuita doctissimus, qui in notis suis passim ostendit utrumque à veritate diversum abiisse. Quamvis *Eusebio* & *Hieronymo* gratias habere & agere debeamus, ob utilissimum laborem, posteritatis causâ susceptum; eorum tamen auctoritati, existimationique veritatem præferri à *Bonfrerio* & à me necesse fuit. Magni viros illos facimus, propter vera plurima, quæ nos docuerunt; non veritatem amamus propter illos, quæ omnibus rebus est per se anteferenda. Ignoscere quidem eorum delictis nos æquum est, quod libenter facimus; sed non adsentiri, aut fucum incrustare, ne errasse videantur homines errori obnoxii. Eadem de causa, adsensum præbui *Bonfrerio* & *Martiano*, cùm vera dicere videbantur, & ab eorum sententia libere abii: cùm non erat consentanea vero, certe me iudice. Ceteroqui multùm abest ut omnia notaverim quæ in utroque non placebant, neque enim de locis ipsis Terræ Sanctæ, variisque Eruditorum sententiis de eorum situ, agere hîc constitue-